V. b. b.

KOROŠKI SLOVENEC

Naroča se pod naslovom „KOROŠKI SLOVENEC“ Klagenfurt, Viktringer-Ring 26. Rokopisi se naj pošiljajo na naslov: Pol. in gosp. društvo Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko, gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. Stane četrtletno: 1 šiling. celoletno: 4 šilinge. Za Jugoslavijo četrtletno: Din. 25·— celoletno: Din. 100·— Pozamezna številka 10 grošev.

Leto VIII. Dunaj, 18. aprila 1928. Št. 16.

Slovenci, na noge!

Izid vojne je povzročil velik preobrat. Narodi, ki so prej bili manjšina, so postali samostojni, deli naroda, ki je prej gospodoval v srednji Evropi, pa so postali manjšine v raznih državah. Ti deli nemškega naroda so takoj uvideli pot, da se narodno vprašanje ne sme in ne more rešiti z raznarodovanjem, ampak le tako, da se manjšinam zagotovi narodni obstoj. S tem se odpravlja tudi največja nevarnost za nove vojne. Polagoma se širi ta preobrat v mišljenju evropskih narodov. Velik korak naprej je ta preobrat napravil z govorom našega zveznega kanclerja za Nemce v Italiji.

Za tem preobratom ne smemo zaostajati. Tudi pri nas mora preiti v meso in kri prepričanje, da se naše vprašanje ne reši z raznarodovanjem, ampak le z zagotovitvijo narodnega obstoja naše manjšine. Lepo priložnost za širjenje tega prepričanja nam dajejo občinske volitve.

Občine so sedaj edini kraj, kjer pridemo do veljave. Ne bomo naštevali vsega dela, ki ga imajo občine, n. pr. gospodarstvo občinskega premoženja, varstvo oseb in imetja, vzdrževanje potov in mostov, nadzorstvo nad stavbami in nad javno nravnostjo v občini itd. Veliko blagoslova prinaša vse to onim občinam, ki so v rokah za to vnetih in razumnih občinskih odborov. Le pomislimo, koliko dobrega more pameten, za ljudstvo in ne za gostilničarje skrbeči župan storiti, če omejuje veselice s plesi, če mladini pod 18 let prepoveduje dostop itd. Ljudstvo si veliko prihrani, je zmerno in trezno, in županu hvaležno.

Velik vpliv imajo občine na naše šole. Občinski odbor voli krajni šolski svet, župani volijo okrajni šolski svet. Šole so naša najbolj boleča rana. Kaj pomaga tarnati in zdihovati doma med štirimi stenami, pojdi in glasuj za može, ki bodo vse, kar je mogoče storili, da naše šole postanejo ljubljene učilnice in ne bodo več obsovražene mučilnice.

Peseben pomen pa dobijo občine za nas, ko pride vsled avtonomije do velikih sprememb na šolskem polju. Zato potrebujemo povsod svoje odločne, samostojne, na nobeno stran vezane može, ki bodo naše šolske težnje zagovarjali. Vsled tega smo veseli, da Slovenci v ogromni večini gremo samostojno v volitve in sklepamo morebiti potrebne dogovore z drugimi strankami še le po končanih volitvah. In če tu pa tam dobimo le dva ali tudi le enega odbornika, zastavil bo ves svoj vpliv, da se tudi njegova občina seznani s preobratom, da je minul čas raznarodovanja in prišel čas enakih pravic tudi za manjšine.

Velik pomen imajo naše občine za naš narodni obstoj. Zavedajmo se, da smo mi edina domača stranka, vse druge stranke med nami so nemške stranke. Občina v rokah naše stranke je slovenska občina, občina v izključnih rokah nemške stranke velja med svetom za nemško občino, pa naj niti 5% ni pravih Nemcev v njej. Ali naše domače ljudstvo res ni zmožno, da svoje občine izroči domačim, neodvisnim možem? Ali naj smo vedno hlapci nedomačih strank, vedno pod kuratelo nemških strank? Ne! Že naša čast in naš ponos nujno zahtevata, da so naše domače občine v rokah neodvisnih domačinov.

Avtonomijo nam hočejo dati, da v njej samostojno gospodarimo. Pri občinskih volitvah pokažimo, da smo vredni zaupanja! Z občinami v rokah našincev dokažimo, da znamo samostojno gospodariti!

Ravno zato, ker se vršijo pogajanja za avtonomijo in se ta hoče še letos upeljati, imajo sedanje občinske volitve še poseben pomen za nas.

Tega pomena se posebno zaveda Landbund. Zato prireja v naših krajih shod za shodom, vprega Fehliča, Feiniga in druge take, ki jih je slovenska mati rodila in z doma samo slovensko govorijo, da letajo po naših krajih in nam to je svojemu lastnemu narodu — še v zadnjem trenutku napravijo zmede in škode največ ko mogoče. A naše ljudstvo je že spregledalo.

Naše ljudstvo ve, da Landbund kot nemška stranka nima niti drobtinice a Slovence v svojem programu, tudi ne za svoje „Windische“.

Naše ljudstvo ve, da je Landbund največja ovira za spravo med Slovenci in Nemci, vsaj poznamo njegove govore in sklepe.

Naše ljudstvo ve, da je Landbund vse kulturno-gospodarske naprave: deželni kulturni svet, kmetijske šole, podpore porabljal v okrepitev svoje stranke.

Naše ljudstvo pa tudi ve, da vsi zavedni pristaši Landbunda cerkve bolj poznajo od zunaj kakor od znotraj, ker imajo vero v srcu.

Tudi socialna demokracija se zelo trudi, da bi dobila vpliv na naše občine.

A tudi pri tej ve naše ljudstvo, da je proti njegovi najdražji svetinji: proti veri. Vse, kar drži med našimi kmeti in delavci na vero, je pri naši stranki.

Pa ljudstvo tudi ve, da so vsi Slovenci, ki so postali socijalni demokratje, postali tudi nemško misleči. Slovenskih socialdemokratov ne poznamo. Vse, kar se zaveda svoje narodnosti, je pri naši stranki.

Slovenci! Naj nas ne moti agitacija teh strank, vsaj jih že davno poznamo po njihovih sadovih. Tako težka so davčna bremena, da jih ne moremo več zmagovati, naše občine tako težko gospodarijo in glejte: te stranke so glasovale za postavo, da mora vsaka občina za vsako osebo vsako leto plačati 2 šilinga deželi, in za postavo, da sme dežela od denar-

PODLISTEK

Reberški Ožbej:

Kapelški punt.

(Nadaljevanje.)

„No, pa pravi ta šema, da varuje uradno tajnost, sedaj pa itak vse vemo,“ pošali se Podgornik, izpije kupico ter se poslovi, češ, večerja je že pripravljena. V resnici pa ga je gnalo domov, da pove svoji ženki, kaj je izvedel novega. Tudi ostali gostje so se kmalu porazgubili vsak na svoj dom.

Drugi dan je bil praznik. Bila je svečnica. Od vseh strani so privreli župljani, zakaj izvedelo se je kakor blisk daleč naokoli, da so prišli vojaki, ki hočejo s silo odpeljati kip Device Marije in zakleniti v cerkev. Take govorice so ljudstvo seve še bolj razburile. Vse je vrelo k cerkvi D. M. na Trnju, da je izgledalo, kakor bi se zbirala črna vojska.

Poveljnik Hauslaib se je tačas že podal v sodnijske prostore ,vojaki pa so se postavili pred vhodom. Vegl je bil že tam, ko je prišel poveljnik in tudi Mojca Šober je stala v kotu. Pred vhodom v dvorano je stopal birič Hudopisk. Danes je bil čisto zavzet od važnosti svojega poklica. Ni se mu nič poznalo da ga je sinoči oštela Katra, ker je zopet dišal po vinu.

Zdajci se odprejo vrata, poveljnik Hauslaib veli biriču, da pokliče Vegla, nato pa Mojco Šober.

Samozavestno je stopil Vegl v sobo, se dostojno poklonil in stal pred vojaškim poveljnikom.

„Vi ste tedaj oni Vegl,“ pravi Hauslaib,“ ki ste baje vodja vseh župljanov in jih napeljujete k nepokorščini.“

„To ni res!“ ugovarja odločno Vegl, „jaz se potegujem za stare pravice, to pa ni nepokorščina.“

„No, no, le mirno, ne vzkipnite kakor voda v piskerčku,“ pomirja ga Hauslaib, „saj se da tudi tako govoriti.“

In poveljnik je velel županu, da se vsede in ta je moral povedati vse, kakšno je mišljenje ljudi in kake bi bile posledice. Vegl je našel priliko, razložiti poveljniku vse in mu je tudi dokazal, da je te gonje v obilni meri kriv ženeški flegar in njegov nezakonski sin, pisar Hubman. Hauslaib je bil pameten mož, ki je dosti skusil po svetu, zato je upošteval Veglove besede in se odločil, da ustreže volji ljudstva kolikor je v njegovi moči. Velel je, naj pridejo najplivnejši možje k njemu, da se z njimi pogovori. Vegl je bil ves vesel in se podal takoj po Koclja, cerkvena ključarja Pavliča in Sadovnika in še nekaj kmetov.

Hauslaib je ta čas zasliševal Mojco Šober, ki mu je morala vse razložiti, kako je bilo v Silvestrovi noči.

Poveljnik si je vihal brke in gledal osorno, v resnici pa je prikrival zadego, v kateri se je nahajal, saj ni manjkalo dosti, da ni butil v smeh.

„Tako se drznete ženske, napasti gosposko osebo,“ se navidezno osorno zadere nad Mojco, da so se ji kar kolena sklonila, „še enkrat se mi dotakni takega gospoda, pa boš šla v temnico. Sedaj se pa zgubi, da te ne vidim več.“

Mojca ni vedela, kako se je vse to zgodilo, mislila je, da jo čaka najmanj težka ječa. Ko je stopala po stopnicah, je govorila polglasno sama s seboj: Vidiš le, Bog se me je usmilil in mati božja je prosila zame, da je dal temu visokemu gospodu pravo misel. Vedno mu bom hvaležna in molila bom zanj.“

Tako je bila izrečena sodba in dobro je bilo tako.

Medtem so došli Vegl, Kocelj, cerkvena ključarja ter trije drugi kmetje, Lesnik, Miklav in Skalar h poveljniku Hauslaibu. Vegl je govoril v imenu vseh ter prosil poveljnika, da naj pusti kip D. M. oblečenega, ker se s tem ljudje pomirijo.

Hauslaib premišljuje nekaj časa, nato pa pravi:

„Upoštevam vaše želje, saj vem, da ste dobri ljudje, toda težko se bo dalo zoperstavljati cesarski odredbi, ker tako želi komisar. Vendar hočem govoriti za vas, ako mi izročite ključe.“ (Dalje sledi.)

ja, ki ga država dá občinam, vzeti za se 20%, to je peti del.

Zato storimo zadnje dni vse, da se vsi naši volilci zavedajo svoje dolžnosti, da odpirajo zapeljanim oči, jih pripeljejo k volitvam, da vsi oddaste glasove za edino domačo

Koroško slovensko stranko.

Osebnosti, prepiri med sosedi ne smejo škodovati, ker se gre za skupno reč nas vseh!

Manjšinsko šolstvo v Sloveniji.

Po uradnem ljudskem štetju dne 31. januarja 1921 šteje nemška manjšina v Sloveniji 39.631 oseb. Kompaktno so Nemci naseljeni kot kmečko prebivalstvo samo v Kočevju z okolico (12.000 duš), v Apaški kotlini ob Muri na Štajerskem (3000 duš) in v severozahnem Prekmurju (2000 duš); skupaj 17.000 duš. Ostalih preko 22.000 Nemcev živi kot raztresena manjšina po slovenskih mestih in trgih.

Nemška manjšina ima v Sloveniji sledeče osnovne šole:

Ljubljana: ena osnovna šola, 28 učencev.

Kočevje z okolico: 25 osnovnih šol, 1201 učenec, 18 učnih oseb nemške narodnosti.

Maribor: ena deška osnovna šola, 90 učencev, ena dekliška osnovna šola, 94 učenk.

Št. Ilj pri Mariboru: ena osnovna šola, 31 učencev.

Apaška kotlina: 4 osnovne šole, 418 učencev.

Severozahodno Prekmurje: 2 osnovni šoli, 129 učencev.

Pouk na nemških manjšinskih ljudskih šolah se vrši na ta način, da je prva štiri šolska leta učni jezik za nemške učence nemški, državni jezik — slovenščina — pa se poučuje kot obvezen predmet.

Na teh šolah se uporabljajo naslednje nemške učne knjige: Fink-Kožuh: Erstes, Zweites, Drittes Lesebuch, Reinelt Emanuel: Deutsches Sprachbuch I., II., III. Teil, Kraus-Habernal: Rechenbuch I., II., III., IV. Teil, Močnik: Rechenbuch I., II., III. Teil.

Verouk se poučuje na vseh šolah v nemščini z nemškimi učnimi knjigami.

Na osmih nemških osnovnih šolah v Sloveniji je manj kot 30 nemških učencev, čeprav določa zakon za ustanovitev manjšinske šole najmanj 30 učencev.

Na nemških manjšinskih ljudskih šolah poučujejo skoro same nemške učne moči.

Kaj nam pa dajo?

Nemške stranke so se zopet z vso silo vrgle na slovenske volilce, da bi ti še naprej s svojimi glasovi podpirali njihovo strmoglavo politiko. Mogoče je ravno sedaj najbolj primerna prilika, da napravimo bilanco „Kaj nam pa dajo?", da tako veliko število Slovencev v svoji nevednosti glasuje za nje.

1. **Dali so nam** nemško šolo pod plaščem utrakvistične; šolski sistem, ki je bil obsojen od vseh strokovnjakov. Dosegli so v polni meri svoj namen; naša mladina se v velikem številu malodane nepismena vrača iz šole po osemletni šolski obveznosti. Odvzeli so naši mladini s tem vso odporno silo v eksistenčnem boju današnjega časa. Le posamezni talenti se morejo držati na površju. Ubili so ves smisel naših ljudi za gospodarski napredek. Vzeli so jim v šoli znanje slovenščine, nemščine jim niso mogli ubiti v glavo, ker je ta našemu elementu tuja in se je moremo učiti in priučiti samo na podlagi domačega jezika. Naša mladina sovraži knjigo, v kolikor niso to popravila naša društva. S tem so našo mladino odtegnili od knjige, so ji odprli pot v gostilno in k nenravnemu žavljenju, kar je drugi vzrok našega gospodarskega propada.

2. **Dali so nam** neusmiljen davčni vijak. Ko nas ta ni mogel povsem uničiti pri naši pridnosti in treznosti, so iznašli nove davke „Kopfsteuer" in „Energieabgabe". Pošiljali so nam eksekutorja, da je zarubil dostikrat zadnjo kravo in svinjo. Čudno, a vendar resnično, da v velikem številu naših kmečkih domov stradajo spomladi kruha, kljub vsej štedljivosti, ker so morali v jeseni in po zimi odprodati žito, da so zadostili davčnim predpisom.

3. **Dali so nam** nato g. Puschla, da zastopa južni del dežele v deželnem zboru; njegova pot iz deželnega zbora v zapor ni bila dolga.

4. **Dali so nam** gospodarsko šolo v Kabonhofu, ne v gospodarsko povzdigo, marveč kot „ausgesprochene Eindeutschungsanstalt". Ko jim ta gospodarska šola ni nudila zadosti uspehov ne v gospodarskem ne v političnem oziru, so kmetijo zopet oddali v zasebne roke Nemcu iz Švice.

S temi metodami so uničili veliko število naših kmetij, katerih so se po smešnih cenah polastili rajhovci z javnimi podporami predvsem od Schulverein Südmarke, ker tej vsi načini raznarodovalne politike delujejo prepočasi in hoče na ta način postaviti nacijonalno mejo na Karavanke.

5. **Dali so** mesta našima dvema učiteljema v Eisentrattenu in na Krapfeldu in pri tem še v svoji velikodušnosti uprizorili štrajk šolske mladine.

6. **Dali so nam** nemške duhovnike na povsem slovenske župnije, kjer se ljudstvo doma poslužuje izključno slovenskega jezika, pri tem pa so kričali o krivcah, ki se gode nemški manjšini v južnem Tirolu, ker se tam ponekod poučuje verouk v italijanščini. „Na njihovih sadovih jih boste spoznali!" Poglejte v Grabštanj, poglejte na Rudo in drugod in videli boste prazne cerkve in polne gostilne.

Vse to so nam dale nemške stranke, ki so pri tem druga drugo podpirale.

Kaj nam pa nudi Koroška slovenska stranka?

Ni treba posebej naštevati, da je ona edina zaščitnica našega kolikortoliko svobodnega političnega in društvenega življenja.

Ona je zastavila sekiro na zločin utrakvistične šole in ves kulturni svet se je postavil na stran manjšine, razven koroških Nemcev. Kulturna avtonomija bo zopet začela ustvarjati sigurno podlago našemu nacijonalnemu in predvsem še gospodarskemu življenju, ker se bo tu naša mladina uvajala h knjigi in ne v gostilno.

Iz tega vidika je presojati tudi 22. april. Kdor hoče podpirati akcijo za povzdigo južne Koroške, bo volil „Koroško slovensko stranko" in jo s tem vnovič podpri pri dalekosežnih bojih, ki se imajo v doglednem času dovršiti med nemško večino in slovensko manjšino.

Šolske počitnice.

Na deželi je veliko razburjenje, ker se govori, da bodo šolske počitnice julija in avgusta, a ne več, kakor je dosedaj bilo, septembra in oktobra. Učitelji bi radi imeli počitnice v poletju, a kmetsko prebivalstvo v jeseni. Ker deželni šolski svet o tem noče odločevati na lastno roko, se je obrnil na deželni kulturni svet, da ta pove, ali je kmetsko prebivalstvo za preložitev počitnic na poletje ali ne. O tem se je po poročilu „K. Tagblatta" 11. t. m. dne 28. marca pri dež. kulturnem svetu vršila zanimiva debata, ki jo je pričel dež. šolski nadzornik s poročilom o naših šolskih razmerah. Navajal je, da v popolnoma kmečkem šolskem okraju Spital znaša redni obisk šole 92%, v celovškem in velikovškem okr. glavarstvu pa komaj 70%, in je označil te razmere za „erschreckend". Poročal je, da se otroci v poletju najmanj naučijo, da je največ bolnih otrok in da v poletnih mesecih zboli največ učiteljev; če bi počitnice bile v poletju, bi se otroci za delo oproščali septembra in oktobra, če treba, že junija! vsi okrajni šolski zdravniki razumenega so se izrekli za počitnice v poletju. Po poročilu so se oglašali razni zastopniki kmetov.

Supersberg (Landbund) je mnenja, da bi kmetje v jeseni ne imeli pastirjev, če bi počitnice bile v poletju, a misli, če ima Štajerska poletne počitnice, zakaj bi jih Koroška ne mogla imeti. Sattlegger (Landbund) povdarja, da se je v prvi vrsti treba ozirati na otroke in ne toliko upoštevati gospodarske težkoče. V krajih, kjer so meščanske šole, tudi čudno izgleda, če imajo otroci meščanskih šol počitnice, otroci ljudskih šol pa pouk. Temu mnenju se pridruži tudi Ferlič (Landbund). Traussnig (krščc. socialec), povdarja, da bo na deželi veliko razburjenje, ako se počitnice preložijo na poletje. Kmetom ni veliko pomagano, če so otroci v poletju doma, rabijo jih najbolj v jeseni za pašo, pri sadju in na polju, da vodijo vprežno živino. Zato prosi, da počitnice ostanejo kakor so zdaj. Sattlegger še enkrat povdarja, da so otroci zato tu, da hodijo v šolo in se kaj naučijo, ne pa za pašo. 60% porabi dežela za šole, uspehi pa so tako slabi.

Navedli smo zastopnike različnih mnenj imenoma, da vsak bralec lahko sam sodi. K poročilu dež. šolskega nadzornika bi mi izrekli svoje prepričanje, da v celovškem in velikovškem okraju tudi zato otroci tako slabo obiskujejo šolo, ker jim je tako priljubljena — mučilnica.

Beljaško okr. glavarstvo je sicer že določilo, da bodo počitnice v poletju, a zadeva še ni rešena. Samo tam, kjer so meščanske šole (Hauptschulen), tam bodo počitnice v poletju, za druge kraje pa se bo šele odločilo. Iz zgornjega vidimo, da je Landbund za počitnice v poletju, krščc. socialci za jesenske počitnice. Ker nam ni znano mnenje soc. demokratov, je težko reči, kako se bo deželna vlada odločila. Gotovo je, da pred volitvami ne bodo nič ukrenili, a potem?

POLITIČNI PREGLED

Avstrija. Ameriški kongres je razpravljal o plačilu avstrijskih dolgov v znesku 24 milijonov dolarjev. Predlagalo se je, da se preložijo zastavne pravice, da more najeti Avstrija novo posojilo v znesku okrog 100 milijonov dolarjev. Avstrija rabi za svoj mednarodni pozdvig mednarodno zaupanje. Izpolniti mora telefon, telegraf in železnice. Od posojila bi porabila za telefon in brzojav 21 milijonov dolarjev, ostanek pa za zvezne železnice. Kongres izraža željo, da se odplačevanje dolgov uredi. — „Germanija" piše o južnotirolskem vprašanju, da si Nemčija ne bo pustila odkupiti boljše trgovinske zveze z Italijo z molkom o trpljenju južnotirolskih katolikov. Ko nimajo Vatikan in ne katoliške oblasti svobodo gibanja v Italiji, zato bo nemško, avstrijsko in ostalo katoliško časnikarstvo nepreslano se zavzemalo za južne Tirolce in zahtevalo papeškega vizitatorja za južno Tirolsko z vedno večjim povdarkom.

Jugoslavija. V Beogradu vlada vsled velikonočnih parlamentarnih počitnic politično zatišje. Skoro vsi poslanci so zapustili prestolico. V tem času so zborovali v Zagrebu zastopniki gospodarstva, ki so govorili tudi o novem državnem posojilu. O tem posojilu se je že govorilo, da Angleška zahteva, da Jugoslavija v teku 99 let nikjer drugje ne sme najeti posojila kakor na Angleškem. To najbrž ne bo odgovarjalo resnici. Glede tega posojila se je slišalo na zborovanju, da se bodo vršile investicije iznovega posojila na gospodarski podlagi za izboljšanje železniškega prometa, za gradbo novih prog, za melioracije in regulacijo rek, za izboljšanje poštnega in brzojavnega prometa. Koristi od tega posojila bo imel ves narod. Na zborovanju so se zastopniki gospodarskih in finančnih krogov iz Slovenije, Hrvatske in Slavonije izrazili za posojilo. Naglasili so sledeče glavne stvari: 1. Da se javna dela iz posojila enakomerno razdele na vse kraje. 2. Da se vsa javna dela in investicije določijo s posebnim zakonom o državnem posojilu. — Drugače prihajajo od bolgarske meje vesti, da je bilo v zadnjem času opaziti živalno gibanje komitskih tolp, kojih število doslej še ni bilo mogoče ugotoviti. Znano je le toliko, da se zbirajo na več krajih in da njih število stalno narašča. Pripravljajo se na veliko akcijo, ki bi imela kmalu pričeti, prej pa še nameravajo povzročiti v južni Srbiji nemire. Dne 10. t. m. je bil na več krajih izvršen napad na železniško progo med Skopljem in Mitrovico. Okrog pol devete zvečer so doslej neznani napadalci začeli obstreljavati osebni vlak, ki je vozil iz Mitrovice proti Skoplju. Orožništvo, ki straži progo, je na streljanje takoj odgovorilo, nakar so napadalci pobegnili. Pri pregledu proge se je ugotovilo, da so nameravali napadalci na več krajih položiti tudi mine, pri čemur pa so bili bržkone pregnani. Napadi niso zahtevali človeških žrtev, pač pa je nastalo med prebivalstvom veliko razburjenje. Oblasti so ukrenile vse potrebno, da preprečijo nove napade. Kontrola meje se bo zdaj še poostrila.

Odobravamo. Lord Rothemere nam je znan od časa svojega potovanja na Madžarsko, ko se je posebno zavzel za spremembo madžarskih meja. Angleška javnost ga je zavrnila. Pozneje je bil pri Mussoliniju, ki se je z njim strinjal, ker stoji z Madžarsko v prijateljskih

odnošajih. Rothermere ima na Angleškem več velikih listov v svojih rokah in diktira javnosti svoje mnenje. Ravno v zadnjem času se je angleška zbornica izrekla proti sličnim trustom, ker ne izražajo javnega mnenja in škodujejo državnim interesom. Tirolski deželni glavar dr. Strumpf se je obrnil na lorda Rothermera s prošnjo, naj se zavzema tudi za južnotirolske Nemce, ki pod fašistično Italijo trpe mnogo hujše kakor Madžari na Slovaškem, ki uživajo v primeri z južnotirolskimi Nemci zlato svobodo. — Dr. Strumpf bi imel omeniti tudi še Jugoslovane v Italiji in Slovence na Koroškem, ki tudi nimajo z rožicami postlano.

Manjšinski kongres v Flensborgu. Flensborg je pristanišče na meji med Nemčijo in Dansko. V tem mestu je zasedala 27. in 28. marca „Zveza narodnih manjšin v nemški republiki". Kongres je imel namen, da uravna na lanskem kongresu nastali spor med večino kongresa in slovanskimi in danskimi zastopniki, ki so tedaj izstopili iz kongresa, ker večina ni hotela obravnavati vprašanja Frizov. Razprave kongresa so bile tajne in se je o njih izdalo oficijelno obvestilo. V Zvezi narodnih manjšin v Nemčiji organizarane skupine so predale predsedstvu ženevskega kongresa proglas, kateremu so je pridružil tudi zastopnik slovanskih manjšin v Avstriji posl. Machát: Zveza narodnih manjšin v Nemčiji priznava v najvišji meri korak k enoti, ki ga je podvzelo predsedstvo narodnostnih kongresov v Ženevi in se trudi, da bi prišle do sporazuma na podlagi točk prezidija. Zveza narodnih manjšin je pripravljena vstopiti v kongres po sporazumu obeh činiteljev na podlagi dogovorjenih smernic, ako se na podlagi teh smernic zagotovi tudi pripustitev Frizov na kongres v Ženevi. Zveza obljublja vso mogočo podporo predsedstvu pri korakih, ki bi to povabilo omogočili. Razprave o smernicah načina narodnostnih kongresov so dovedle v veliki meri k odstranitvi nasprotstev v naziranju. Vprašanje pripusta Frizov in na kongres je dalo povod podrobni razpravi, ki so se je udeležili vsi navzoči. Dogovore mora sprejeti predsedništvo kongresa, ki bo imelo sejo v juliju v Haagu, in odbor slovanskih manjšin na seji z Danci in Frizi, ki se bo vršila začetkom maja.

Nemščina in češčina enakopravni. Mesto Pilzen ni hotelo odgovoriti na nemški dopis mesta Eger. Zato je najvišje sodišče določilo, da je češčina sicer oficijalni jezik državne uprave, da pa to ne velja za samouprave, posebno ne za avtonomne občine. Občine z manjšinskim jezikom tedaj niso obvezane, da občujejo z drugimi občinami uradno v češkem jeziku. — Komentar k temu je popolnoma nepotreben, ker vsak čitatelj vidi razliko med postopanjem z nemškimi manjšinami in postopanjem s slovanskimi manjšinami.

Napad na italijanskega kralja. Italijanski kralj Viktor Emanuel se je peljal 12. t. m. k otvoritvi mednarodnega vzorčnega sejma v Milanu. Tik pred prihodom kralja je eksplodiral v obcestni svetilki peklenski stroj. Zdi se, da je bil peklenski stroj opremljen z uro. Stroj je prezgodaj eksplodiral, ker se je sprevod nekoliko zakasnil. Zaznamovanih je bilo 18 mrtvih in 40 ranjenih. Vse telefonske zveze z inozemstvom so bile že po desetih minutah prekinjene. Vse vlake, ki vozijo proti meji, je zasedla tajna policija, ki najskrbneje opazuje potnike. Milanski župan je dal policajski upravi neposredno po ponesrečenem atentatu na razpolago 100.000 lir za izsleditev atentatorjev in povzročiteljev atentata. Zveza vojnih invalidov je darovala za žrtve atentata in njihove rodbine 10.000 lir. Mnogi težko ranjeni so bili tako razmesarjeni, da so že na potu v bolnišnico umrli. Med žrtvami je nekoliko članov fašistovskih mladinskih organizacij, in sicer dečkov in deklic, nekolko žensk in en policist. Cestni tlak je v velikem obsegu razdejan. Množica je po atentatu zbežala na vse strani. Okrog kraja eksplozije leži vse polno raznih zapuščenih predmetov v mlaki krvi, sosedne hiše pa so močno poškodovane. Razbitih je mnogo šip. Kralj je kljub atentatu otvoril velesejm. Bržkone bo še več težko ranjenih umrlo. — Razširile so se tudi vesti, da je bil nameravan atentat na Mussolinijev vlak. Izkazalo se je, da je bila ta govorica samo propaganda za Mussolinija. — Pred veliko nočjo je bilo v Milanu zelo živahno. Skozi Italijo so potovali zunanji ministri raznih Italiji prijaznih držav in se razgovarjali z Mussolnijem. Tako je imel madžarski ministrski predsednik z njim važne politične razgovore. Dan nato sta prišla grški in turški zunanji minister. Mussolini in turški zunanji minister Tevfik Rudži bej sta se razgovarjala o paktu o nenapadanju med Itaijo in Turčijo, o novi trgovinski pogodbi in o vprašanju vstopa Turčije v Društvo narodov. Govori se, da se je v Milanu položil temelj zvezi med Madžarsko, Bolgarsko, Grško in Turško pod okriljem Italije, ki bi bila namerjena proti Mali antanti in vplivu Francije. Še poljski zunanji minister Zaleski je bil v Italiji. O tem posetu se govori, da le pričakuje od njega samo ožje sodelovanje med obema državama na polju mednarodne politike. Mussolini je pojasnil cilj italijanske zunanje politike: 1. Ohranitev miru, 2. nikako podpiranje hegemonističnih načrtov drugih, ki zahtevajo žrtve manjšin in slabejših narodov, 3. pobuda Društvu narodov, da porabi pravice, ki so mu dane v ustanovnem paktu, da se odstranijo krivice, ki vodijo k vznemirjenju dotičnih držav, 4. italijanska politika hoče, da ostane pozornost Evrope za kolonijalna in mandatska vprašanja budna, da dobijo življenske potrebe vsagega naroda ono popolnost, katero so jim odrekle mirovne pogodbe. — K atentatu na italijanskega kralja se naknadno še poroča, da je policija zaprla okrog 200 anarhistov in njihovega voditelja Tranquillija, pri katerem so našli načrt dotičnega trga. Žrtve napada so bile preteklo soboto pokopane ob prisotnosti kralja. Tudi kralj je daroval ponesrečencem 50.000 lir. — K obisku Zaleskega se doznava, da sta si obe državi edine, da do priključitve Avstrije k Nemčiji ne sme priti, ker bi to značilo samo povečanje nemške moči.

Egipt. Angleška je zahtevala od egiptske vlade, da ji prepusti vojaško in politično oblast gornjega Egipta, zato pa bi dala Angleška Egiptu posebne svoboščine v zunanji politiki. Egiptska vlada je dala nato oster odgovor. Ona si je prepovedala vsako vmešavanje v notranje zadeve Egipta. Odnošaji med eno in drugo državo naj bodo enaki, kakoršni so med drugimi državami, in naj se rešujejo diplomatskim potem. Parlament hoče javno varnost čuvati in braniti interese posameznikov. Ministerski predsednik je izjavil, da Egipt nikdar ni bil del Britanije, vendar hoče živeti z Angleško v dobrih odnošajih. Sueški prekop bo znala egiptska vojska čuvati in bo v slučaju nevarnosti poklicala angleško vojaštvo na pomoč. Angleška ima v tem slučaju lahko stališče, ker pripada njej zemlja, v kateri izvira reka Nil. Brez Nila pa Egipt ne more živeti, ker so mu potrebne vsakoletne poplave. Angleži v gornjem toku lahko vodo zaprejo. Egiptu ne bo preostalo drugega, kakor od svojega stališča nekoliko popustiti.

Komunistična zarota na Japonskem. Iz Tokija poročajo, da je zavladalo po vsej Japonski veliko razburjenje, ker so oblasti odkrile zaroto proti cesarju. V zvezi s tem je bilo zadnje dni aretiranih nad 1000 komunistov. V Tokiju so vse ječe prenapolnjene. Po dosedanjih ugotovitvah policije vodijo niti te zarote v Moskvo. Oblasti so baje tudi v posesti dokazov, da so pri zadnjih volitvah dobivali radikali in komunisti ogromne podpore iz Moskve. Splošno se smatra zaroto, ki je razpredena po vsej državi, za selo resno in oblasti vidijo v tem dokaz, da je pričela komunistična internacijonala sedaj tudi na Japonskem z velikopotezno akcijo za izvedbo komunistične revolucije. Oblasti so ukrenile vse potrebno, da to nevarno akcijo zatro.

DOMAČE NOVICE

Iz logavaške občine. Kakor navadno, je izdal tudi letos logavaški župan dovoljenje za streljanje s topiči v Veliki noči v slovenskem jeziku. Že pred prazniki je orožnik iz Rožeka povpraševal v Ločah po dovoljenju. Ko se je njemu to dovoljenje, pisano v našem jeziku, pokazalo, je rekel, da to ni prav, ker je le nemščina uradni jezik. Pozneje se jim je menda to dovoljenje odvzelo. Vprašamo, ali ima orožništvo morda nalog, sedaj pred volitvami strašiti naše ljudi, ali je to začetek avtonomije? Ako je slovenščina neveljavna, zakaj izdaja tudi deželna volilna oblast razglase v slovenskem jeziku.

Glasbena Matica v Ljubljani, ki že nad 25 let z največjo ljubeznijo in intenzivnostjo goji med slovenskim narodom glasbo, se je odločila, da pride v drugi polovici meseca aprila po pevski turneji, ki jo priredi v bratsko Čehoslovačko, predvsem v zlato Prago, tudi na Dunaj ter priredi tu velik koncert, na katerem bo izvajal pevski zbor Glasbene Matice izključno le jugoslovenski, predvsem slovenski program. — Pevski zbor Glasbene Matice pride na Dunaj v nedeljo, 29. aprila 1928 ob ¾ na 3. pop. z električno železnico iz Bratislave. Dunajski koncert se vrši v pondeljek, dne 30. aprila 1928 v dvorani Musikvereina na Karlsplatzu ob 8. uri zvečer pod vodstvom ravnatelja Mateja Hubada.

Vstajenje. Ljubljansko „Jutro" piše: Italija si je bila nadela kavalirsko pozo, ko je sprejemala manjšine, za katere ji niso bile diktirane nikake obveznosti, ker je velesila in ker je prodrla z drzno potvoro zgodovinske resnice, da sta Primorje in južna Tirolska dve stari italijanski pokrajini, ki jih vittoriovenetska zmaga vrača domovini. Malo Avstrijo veže napram slovenski manjšini mirovna pogodba. Nikjer pa, ne v Italiji in ne na Koroškem, ne vživa še naše ljudstvo pravic, ki jih je pričakovati pri Italijanih iz kavalirstva, pri Nemcih iz pogodbene dolžnosti. Italijanizacija in germanizacija jurišata na naše ljudstvo z vedno vehementnejšo strastjo. V Primorje se je urinilo okoli stotisoč ljudi iz Italije, na Koroškem vabijo rajhovce in jim iščejo posestva na prodaj. Tu in tam stremljenje po iztrebljenju našega življa. Vendar pa govorijo sedaj o kulturni avtonomiji za Slovence na Koroškem, razpravljajo o nji in po zatrdilu veljavnih mest se ima uresničiti. Iz Berlina je prišel pritisk na Celovec, da naj se manjšinsko vprašanje čim prej dožene, da dobe Nemci proste roke pri zahtevah za svoje manjšine. Deželni svetnik Šumi je bil v Nemčiji s tem namenom, da se prepreči kulturna avtonomija, pa so ga tam baje obdelali tako, da sedaj v deželni hiši pohite z reševanjem manjšinskega vprašanja. Seveda bi se motil, kdor bi sodil, da vodijo celovško gospodo res misli za oživotvorjenje kulturne avtonomije. Za njihovo krinko pravičnosti se skriva zloba, ki hoče zmagati baš sedaj z razpravo o manjšinskem vprašanju. Kdo ve, kako presenečenje doživimo! Fašizem pa izvaja dalje svojo raznarodovalno politiko in kriči, da je Italija že brez vsakega manjšinega vprašanja. Čemu pa potem pošiljajo iz Rima na manjšinska zborovanja svoje zastopnike?

Hodiše. Zelo zanimivo je pri nas sledeče: V sedanjem občinskem odboru je bil priljubljen, a zaveden socijalni demokrat, ki pa ima ta greh, da se svojega lastnega naroda ne sramuje. Naši soc. demokrati mu to hudo zamerijo. Pri sestavi kandidatne liste so ga djali, čeravno je najbolj zmožen, na 8. mesto. Na pritisk stranke so ga potem postavili na četrto mesto, ki je negotovo. Ker pa naši soc. demokrati ne delajo za se, ampak za Landbund, so še v zadnjem hipu sestavili novo listo, na kateri so ga popolnoma izpustili. Iz tega se vidi, da med social. demokrati ni mesta za slovenskega soc. demokrata. Kdor bi hotel med Slovenci biti soc. demokrat, mora biti tudi nemčur. In tako kaže vsakdanja izkušnja po celem slovenskem delu Koroške.

Brnca. (1. april.) Landbund je sklical shod za 1. april. Govoriti bi imel poslanec Ferlič. Pristaši so čakali na govornika, a ni ga bilo. Po dolgem premišljevanju, zakaj da ga ni, so se čakalci šele spomnili, da je 1. april.

Otok. Majhna občina smo, a strank imamo veliko, vse želi priti na županski stolec. Želja po tem stolcu more celo najti nove krščanske socialce, za katere prej nihče ni vedel. Slovenci smo začetkoma mislili nastaviti skupno listo s kršč. socialci, a sedaj se veselimo, da gremo samostojno. Po večini so kršč. socialci dobri možje slovenskega rodu, a mislijo, da morajo voliti nemško, ker so na tujski promet navezani. Če bi temu bilo tako, potem bi Poreče morale biti napol ogrske in judovske, ker je bilo prej tam največ Ogrov in judov, Italija pa že na pol nemška, ker so se vsako leto tisoči Nemci vsipali v Italijo na letovišče. Ne zaničujmo se sami, vsaj se s tem pred svetom le

smešimo. Vsak, kdor je rojen Slovenec in drži kaj na svoje krščanstvo, naj se oklene svoje edine domače slovenske stranke.

Hodiše. (Volilni boj.) Naši nasprotniki že ne vedo več drugih pripomočkov za agitacijo, kakor da lažejo, da našega poslanca na vseh njegovih shodih poženejo. Posebno imajo strah pred našimi ženami in dekleti, ker je zadnjič število pokazalo, da pojmujejo namen volitev in se zavedajo svoje dolžnosti. Tudi v pričujočem slučaju se ne pustite strašiti in številka 110 naših ženskih glasov ne bo nazadovala.

Slov. Plajberk. Tudi pri nas se vrti vse okrog prihodnjih občinskih volitev. Vsaka stranka si prizadeva, da bi izšla dne 22. t. m. kot zmagovalka. Volilne predloge so vložile tri stranke, in sicer kot prva Koroška slovenska stranka. Pa saj tudi nimamo vzroka se tega imena sramovati ali ga predrugačiti, kakor to delajo druge stranke. Druga je socialdemokratična tudi s svojim starim imenom in tretja, dosedanja Landbundovska je menda prišla do prepričanja, da to več ne vleče in si je nadela drugo ime in nastopa pod imenom Kärntner Wirtschaftspartei, ali ljudje pri stranki so ravno isti kot so bili pri dosedanjem Landbundu. Upamo pa, da so volivci že toliko pametni, da vedo, da ime stranka nima nobenega pomena in upliva na občinsko gospodarstvo, ampak le tisti možje, ki stranko zastopajo. Te že dosti poznamo, za kar so se potegovali pod imenom Landbunda, se bodo tudi v Wirtschaftspartei. Pri celi agitaciji in reklamacijah se najbolj potrudi upokojen žandarm, ki upa v slučaju zmage dobiti kak zaslužek pri občini, a je tukaj popolen tujec, ki ne zna našega slovenskega jezika in je povrhu še protestantovske vere. Na drugem in tretjem mestu te nove stranke kandidirata tudi naš sedanji slovenski župan in sedanji šolski načelnik, ki sta oba že zadnje dve leti zašla popolnoma v landbundovski tabor. Volivci, dobro premislite, kaj hočete s takimi zastopniki občine, katerim je zaslužek več kot značajnost ter je njih prepričanje tam, kjer upajo zase kako gmotno korist ter ne gledajo na korist svojih volivcev. Na dan volitve pa bodi naše geslo: Veternjakom in kruhoborcem nedamo naših glasov, ampak možem, ki se upajo pokazati svoje prepričanje tudi, ako bi imeli kako gmotno škodo.

Bistrica v Rožu. Tudi pri nas se je začela volilna borba. Nastopajo 3 stranke, in sicer združeni kmetje kot gosp. stranka, socialni demokrati in vsenemci, ki so prekrstili stranko pri zadnjih obč. volitvah v gosp. stranko (Wirtschaftspartei), pred enim mesecem v neodvisno gosp. stranko in sedaj, da bi bolje vleklo, v obč. gosp. stranko (Gemeinde Wirtschaftspartei). Sedajna večina pri občini je po nepotrebnem izdajala večje svote občinskega denarja v nesmiselne potrebe, in sicer napravila je v Svečah električno luč po ulicah, ne da bi si poprej tudi zasigurala, kdo bo to plačal. Naenkrat pride račun čez 15 milij., a posestniki to svoto niso hoteli plačati, češ, kdor je luč pustil napeljati, naj jo tudi plača. Napraviti so hoteli tudi vodovod za Bistrico, Spodnjo Bistrico, Polano in Salo. Neko podjetje je napravilo načrt in proračun, prišla je komisija in oblast je potrdila tudi načrt, vse je stalo čez 9 milij. Vsi prebivalci so pozdravljali, da se napravi vodovod, za katerega se borijo posebno prebivalci Sp. Bistrice, Polane in Sale že čez 20 let. Te vasi nimajo druge vode kakor Bistrico, v katero pa spušča tuk. tovarna ostanke žveplene kisline in druge strupene in nesnažne reči, in ker so bile tozadevne pritožbe na različne oblasti na dnevnem redu, je tudi oblast ta projekt pozdravila in podpirala. Toda vse je padlo v vodo. V Svečah so sezidali stanovanje za učitelja, stalo je okrog 80 milij. To stanovanje stoji že čez 3 leta prazno, ker ni primerno za stanovanje učitelja. Tudi za „Siedlungsgenossenschaft", ki je bila pred pol letom razpuščena, je šlo nekaj milijonov. Bivši obč. tajnik, ki je na veliko noč napravil samomor, je poneveril 26 milijonov. Vse te zneske so oziroma bodo morali plačati kmetje. Da pelje tako gospodarstvo v prepad, ni treba še dalje tolmačiti. Da bi kmetje obvarovali svoje domačije pred grozečim se propadom, so se združili za skupen nastop pri bodočih volitvah. Seveda to zopet našim Nemcem (učiteljem in uradnikom) ni po volji in kakor pri vsakih volitvah, trobentajo tudi sedaj, da je Koroška v nevarnosti, srbske čepice so na Medvedjaku, Mussolini pride z vojsko — tudi plebiscit nima miru, zatorej kličejo vse „heimattreue" na pomoč, menda pa samo zato, ker njih stranka umira. Kmetje so pa prišli do spoznanja, da se učiteljem, uradnikom ter par drugim gospodom ne gre za dobrobit kmetov, marveč za politiko in s tako politiko ti gospodje ne bodo rešili kmeta pred polomom. Mi kmetje pri občini ne rabimo takih ljudi, sami smo zmožni, da gospodarimo, zato smo postavili na volilno listo može-kmete, ki uživajo posebno zaupanje volivcev. Dolžnost vsakega kmeta je, da 22. aprila gre tudi volit in tam odda listek za ono skupino, ki občino tudi vzdržuje.

Bela. (Volitve.) 22. aprila je občinska volitev. Treba je, da se resno pogovorimo in pomislimo, kaj in kako bomo volili. Kakor se sliši, bodo nastopile letos tri stranke in se borile druga proti drugi z glasovnicami v roki za to, katera bo bodoče vodila in zastopala v občini želje naših kmetov in delavcev. Mi rojeni Slovenci, rojeni od mater, ki sploh besede niso znale druge kot slovenske, se nismo in se tudi nikdar ne bomo sramovali voliti to, kar smo. Pomislimo malo, kdo se poteguje za nas, da bi nas deželni kulturni svet izobraževal v sadjereji, čebelarstvu, živinoreji in naprednem gospodarstvu sploh v našem maternem jeziku? Gotovo samo možje Koroške slovenske stranke! Dolžnost vsakega zavednega kmeta in delavca je, da gre k svojemu sosedu ali sorodniku, ki je mogoče slabo obveščen o naših zadevah, in mu razloži in raztolmači to, kar je resnica. Nič zahrbtnega, lažnivega, nemogočega nočemo obetati našim volilcem, kakor n. pr. Landbund, ki se celo ne upa s pravo barvo na dan že kar na kandidatni listi. Stranki so dali ime belska gospodarska stranka (Vellacher Wirtschaftspartei), da bi s tem lažje lovili naše poštene kmete v svoje zanjke. Mi zahtevamo od naše stranke samo to, kar je naša pravica in naša last že po naravnih zakonih. In naša dolžnost je, se potegovati vedno za našo last. Tedaj vsi v boj za naše pravice, ki si jih edino moremo pridobiti, ako volimo Koroško slovensko stranko.

Zahtevajte vedno izrecno Maggijevo zabelo in pazite na to, da se napolni Vaša steklenička iz Maggijeve velike originalne steklenice. V tej se postavno ne sme drugega prodajati nego Maggijeva zabela. 21

Kazaze. (Volilni shod.) Velikonočni torek zvečer smo imeli prvič srečo videti in slišati našega novega poslanca Starca. V več ko eni uri je nam v mirnem prijetnem govoru razložil precej reči, ki jih je treba vedeti kmetu, gospodarju, državljanu in Slovencu, za kar smo mu prav hvaležni. Gospodarjev bi bilo prišlo lahko več, ne bilo bi jim v nečast poslušati takega gospoda. Kljub temu je bila udeležba za delavnik in tako pozen čas dobra.

Žvabek. Deželna vlada je dala 1200 S podpore po toči oškodovanim kmetom. Deželni kulturni svet je dobil naročilo, da razdeli podporo v obliki pocenjenega semenskega žita. Tozadevni dopis deželnega kulturnega sveta z dne 7. dec. 1927 se je javno razglasil 8. in 11. decembra pred cerkvijo, kakor je to v občini v navadi. Pristašev drugih strank ni bilo v cerkvi, zato so se obvestili osebno. Ker je bila odpošiljatev odposlana že 12. dec. in bi podpora zapadla, se je morala cela zadeva hitro izvršiti. Žita se je naročilo: 3060 kg ovsa, 3060 kg ječmena, 750 kg jare rži, 500 kg jare pšenice, skupaj 7370 kg. Na vsako kilo je prišlo 16 g podpore, a je še stalo žito 1757 S 75 g. Ko je žito došlo in se delilo je bilo precej cenejše, so nekateri godrnjali, zakaj se niso pobrigali pravočasno. To je porabil anonimni dopisnik lista slovenskih renegatov in napadel župana, da je postopal pri razdeljevanju žita pristransko, da se je nekaj žita med vožnjo izgubilo, ki so ga morali plačati odjemalci, itd. Vse to je seve zlagano. Zato nas pooblašča žvabeški župan Karl Krištof, da imenujemo dopisnika „Kor. Dom." javnega lažnika.

Podgora pri Borovljah. V dopis pod tem naslovom v zadnji številki se je urinila tiskovna pomota. Pivovarna je dala 20 S in ne 2 S.

Borovlje. Leta 1922 je bil na Macni ustreljen 15letni fant Ignac Korenjak, p. d. Wieserjev v Zavozah. Fant, ki je bil pastir, je iskal s starim Hanjžom ovce. Na potu, sredi med Javornikovim sedlom in Macno, zapazi fant človeka, ki je ravno drl ovco, malo prej pa sta slišala strel. Ko lopov zapazi, da ga fant pozna, vzame puško ter ustreli fanta v glavo, da je obležal na mestu mrtev. Stari Hanjž, ki se je skril za štor, se je splazil po trebuhu nazaj, da je mogel v Zavrhu povedati o zločinu. Zločinca tedaj ni bilo mogoče dobiti. Pred par dnevi je prišlo na orožništvo brezimensko pismo, ki je dalo orožnikom smer, da je moglo po šestih letih prijeti zločinca v osebi Josefa Oraš-a iz Dol pri Borovljah. Omenjeni je že neštetokrat predkaznovan in znan delomržnež. Sedaj se je tudi izkazalo, da je zločinec fantu, ko ga je ustrelil, ukradel tudi žepno uro.

Št. Peter na Vašinjah. Komaj je tako malo poleglo presenečenje, ki ga je vsej velikovški okolici napravil nekdanji poslanec Landbunda Pušl, že zvemo iz listov za drugo presenečenje, namreč za ugledno gospodarstvo na Kabonovem posestvu. Samo v enem letu 1926 je morala dežela 275 milijonov na vrh plačati. Zato se je dežela odločila, da posestvo proda. Izvedenci so cenili posestvo na 196.350 S (blizu 2 milijardi kron). In glejte, prodali so ga za 107.000 S (malo čez eno milijardo kron). Če odštejejo še zgubo samo enega leta, pa vidimo, da je dežela dobila samo 80.000 S. Koliko so prejšnja leta navrh plačali, seve ne moremo zvedeti. En kmet je rekel: Slabo gospodarimo, tako slabo pa še ne kakor Landbund.

Celovec. (Avtomobilska nesreča.) Na velikonočno nedeljo so napravile nekatere ženske iz celovške javne hiše izlet v Poreče. Zvečer so pobasale na voz tudi brivskega pomočnika in se odpeljale proti Celovcu. Nagovarjale so šoferja, da vozi tako hitro, da bo vlak prehitel. Najprej se je prigovarjanju ustavljal, končno pa je le začel hitreje voziti in nesreča je bila tu. Ko je šofer zapazil, da so zapornice pri postaji Lend zaprte, je zavrl, a odpovedali sta obe zavori, da se je avto zaletel v zapornice in jih prelomil. V tem trenutku je privozil osebni vlak in treščil v auto. Brivskemu pomočniku je lokomotiva odrezala glavo, da je bil takoj mrtev in ena treh žensk tudi. Druge dve ženske sta dobile težke poškodbe in sta bile prepeljani v celovško bolnico. Šofer telesno ni bil poškodovan. Avto se je razbil in tudi lokomotiva je bila tako poškodovana, da so morali iz Celovca poslati drugo na pomoč, ki je potegnila vlak na glavno postajo. Strojevodja se je tako prestrašil, da so ga morali zamenjati. Škoda je velika in bo morala zavarovalnica seči globoko v žen.

Podgorje. Takozvana „Podgorjanska nedelja" se to leto radi volitev ne bo obhajala na drugo nedeljo po veliki noči, 22. t. m. — temveč se preloži na tretjo nedeljo po veliki noči, to je 29. t. m. In bo ta dan ob ½8. in ½10. uri sv. maša.

Kazaze. (Razno.) Mlinarju Primu v Grabnu so po noči uzmoviči odnesli tri vreče tuje pšenice in dve vrečici (kakih 40 kg) za praznik pripravljene lastne moke. Posinovljenec edinec je sicer tudi po noči mlel, tisti večer prej pa mu je oče rekel: Pojdi spat in se spočij, da boš zjutraj čvrst. Tako je tat dobil priliko. Stari mlinar je sicer čul nek ropot, pa ga je misel na podgane zmotila, da ni pogledal in tatov zasačil. Mož in žena sta oba stara črez 70 let in slaba, on pa celo že dolgo zelo bolan. Ni se okradenemu čuditi, da se jezi na postopače, ki ne delajo, pa popivajo in poštenim ljudem, revežem kradejo. Res, da to ni samo greh, ampak je tudi grda neusmiljenost, nečloveško. Napaka je morda bila, da je mladi mlinar dan poprej kazal, koliko pšenice še ima zmleti. Prevelika zaupljivost lahko škoduje. Četudi zaupaš le poštenjaku, pa se reč zaupljivo dalje pripoveduje, tako da izve lahko tudi nepoštenjak. Zadnji dan sušca so tudi pokopali novi šmihelski g. kaplan Repnik z asistenco domačega gospoda svojo 72 let staro babico Uršulo Jež. Garmpratovo v Metlovi. Pogrebi z asistenco so tu kajpada redki.

Št. Vid v Podjuni. (Razno.) V občini sedaj vse samo politizira in ugiba. Tako v zasebnem življenju kakor v gostilnah se govori o občinskih volitvah. Da je tudi resnično postalo zelo živahno v občini. Že mesec dni ne mine nedelja brez volilnega shoda. Zelo živahen je Landbund in pa socijaldemokrati, ki sta imela že po dva do tri shode. Landbundovski govorniki znajo udrihati samo čez našega poslanca čg. Starca in mu krajšati njegove zasluge za

našo stvar. Mi smo se zadovoljili z enim shodom, ki je razjasnil položaj in razpršil vse pomisleke, da smo prišli do prepričanja, da je naša poštena Koroška slovenska stranka ena najboljših, ki pozna naše bolečine in jim je tudi dober zdravnik. Ker hočemo sami sebi dobro, bomo volili 22. aprila našo domačo stranko. — Lani smo imeli veliko sitnosti s tujimi čebelami, ki so delale domačim čebelarjem veliko škodo. Za domače čebelarje se je posebno potegnila čebelarska podružnica v Mohličah. Čebelarji šentviške župnije so se zdaj združili in si ustanovili lastno čebelarsko podružnico, ki bo znala varovati interese naših domačih čebelarjev. Predsednikom je bil izvoljen star in umen čebelar Anton Wutej, p. d. Mistnikar v Gornjih Vinarah. Želimo, da bi podružnica dobro uspevala. — Občni zbor je imela 9. t. m. v Kamenu tudi lovska družba. Izvolil se je nov odbor. Ai bo zašla v družbo sedaj zopet stara vzajemnost in lovsko prijateljstvo, je težko prerokovati. — Še eno žalostno novico. Na velikonočno nedeljo je bila pokopana mlada Rudmažinja Ana Hribernik v starosti 27 let. Tako mlada je morala na posledicah poroda zapustiti ta svet. Oba dobrlovaška zdravnika in babica ji niso mogli ohraniti življenja. Zapušča soproga in dva mala otroka. Udeležba pri pogrebu je bila ogromna. Društveni moški pevski zbor ji je zapel pri križu in ob grobu žalostnike. Rajna je stala vedno v naših vrstah in se prej rada udeleževala društvenih prireditev in sestankov. Svetila ji večna luč! Neutolažljivim zaostalim pa naše sožalje!

Miklavž. (Velika noč.) Tudi solnce je hotelo dati svoj blagoslov, ko so naša dekleta in ženkice nesle na velikonočno soboto na hribček k naši podružnici polne jerbase mesa in klobas. Da pač hoče biti potem vsaka najprej doma, dokazujejo nekatere s tem, da ker lete v veri, da tudi pri drugih stvareh ista hiša ne bo zadnja. Uveriti se pa še marajo končno, da tudi mikanje vseh sadnih dreves večkrat ne pomaga.

Celovec. (Razno.) Deželni svetnik Šumi je odšel na dopust in se vrne šele 1. majnika. V tem času ga bo zastopal namestnik deželnega svetnika Schauer. — Na veliko soboto je bil v Celovcu napaden šofer Peitl. Napadalec ga je udaril po glavi, da je padel nezavesten na tla, in mu odvzel zlat peresnik in plašč. — V tednu pred 77. t. m. se je število podpiranih brezposelnih znižalo zopet za 874 na 7033 oseb. — Na Rudi je bilo vlomljeno v Schluvdermanovo trgovino. Tatovi so upognili okenski križ in odnesli 20 kg pšenične moke, 10 kg klobas in masti, 10 l ruma in francoskega žganja, 12 parov nogavic itd. — Fotograf Schöpf, ki je 27. maja 1927 pri Mostiču s svojim avtomobilom povozil neko žensko, ki je na poškodbah umrla, je bil pri ponovni obravnavi oproščen. — Dunajčan Slama, ki je bil že 9 krat predkaznovan in je v gosposvetski cerkvi praznil puščico in bil zraven zasačen, je dobil 8 mesecev strogega zapora. — Dekla Kavčnik iz Gospe svete je ukradla izpod zglavnika gospodarju v Krivi izbi 310 S. Dobila je 6 mesecev težkega zapora. — V Svetni vasi vozijo k žagi hlode z vozički po tračnicah. 15. aprila 1927 je padel hlod, ker niso bili zvezani z verigo, na 5 letnega Servečnika, ki je na poškodbah umrl. Oba voznika sta bila oproščena. — V Celovcu so 11. t. m. ustanovili novo banko „Bank von Kärnten". Svoj sedež bo imela v poslopju bivše koroške banke. — Dekla Ana Varh v Dobrli vasi je 2. oktobra odprla predal in ukradla iz njega hranilno puščico izobraževalnega društva. Puščico je pustila odpreti po ključavničarju in vzela iz nje 26 S 96 g, nakar jo je zanesla nazaj v predal. Poleg tega je ukradla neki dekli denarnico s 3 S. Tri mesece strogega zapora je dobila. — „Fr. St." se pritožujejo, da se vzgajajo nemški otroci na južnem Tirolskem v analfabete in navajajo primer ter pravijo, da se otroci ne naučijo ne nemški ne italijanski. Mi smo trenutno tudi v položaju, nuditi našim čitateljem primer iz naših utrakvističnih šol: „W Scholi se Hoschem lepo obnajchati." (V latinici se glasi to: W Scholi se Hoschem lepo obnaschati.) To je uspeh trirazredne utrakivstične šole. Drugi primer se glasi v latinici: Fershn Leder, vom, Nöchel, Futer, mocherlon. Alzzam 70.000. Sadovi naših bodočih (?) manjšinskih šol bodo čisto drugačni. Otroci bodo znali vsaj slovenski in nemški pisati, čitati in govoriti. — Pri velikonočnem streljanju se je v Lipi poškodoval na levem očesu pomožni delavec Franc Aichholzer in v Šmarjeti v Rožu na levi roki hlapec Janez Wutte. Oba se nahajata v celovški deželni bolnici.

Krčanje. (Smrt.) Sporočamo žalostno vest, da je nas zapustil za vedno odličen mož, od vseh spoštovani g. Andrej Blažič, p. d. Navadnik na Spodnjih Krčanjah v 71. letu svoje starosti. Pri vseh, ki so ga poznali, je vžival splošno zaupanje in bil tudi dolga leta odbornik in načelnik naše „Hranilnice in posojilnice". Posebno rad je prepeval slovenske narodne pesmi, ki se žal vedno bolj zapostavljajo za nemškimi jodlerji. Še zadnje dni pred svojo smrtjo je zapel pesem od vandrovca in glasno molil celo noč pred smrtjo. Velika množica ljudi ga je spremljala na cvetno nedeljo na njegovi zadnji poti. Dal Bog nam še mnogo takih mož, ki so res možje, ki se ne sramujejo svojega rodu in svoje vere in ne plazijo za našimi narodnimi in verskimi nasprotniki. Naj počiva v miru!

DRUŠTVENI VESTNIK

Hodiše. (Miklova Zala.) Na praznik Krist. vnebohoda priredi izobraževalno in pevsko društvo „Zvezda" zopet veliko igro „Miklova Zala". Igrala se bo tudi nedeljo navrh, in ako potreba, tudi na binkoštni pondeljek. Pozneje enkrat, ako mogoče, se napravi s to igro najbrž izlet v Spodnji Rož k Cingelcu v Glinje.

ŽENSKI VESTNIK

Materinski dan.

Samo cvetje naj pokriva
vaša pota čez in čez,
ki v ljubezni materinski
srečo sipljete povsod.

Vso ljubezen in pozornost bodo obrnila blaga srca, ki prisrčno ljubijo svojo mamico, da se bo materinski dan praznoval z vso slovesnostjo. V več krajih se že vrše z ognjeno ljubeznijo priprave za ta veliki dan. 13. majnika se bo obhajal materinski dan tam, kjer je

mogoče. V drugih krajih pa pri prvi priložnosti.

Naznanite pravočasno v „Koroškem Slovencu", kedaj da se vrši materinski dan, da bo udeležba tudi od sosednih krajev častna. Živela slovenska junaška mamica s svojo požrtvovalno idealno ljubeznijo! Živela!

Mati je otroku nekaj vzvišenega. Ponudi mu vse zaklade sveta, otrok bo stegoval ročice predvsem po materi. Mati mu je vse. Materina skrb obdaja otroka vedno. Nikjer se otrok ne nauči toliko kot pri materi. Nauki, zgledi, ki privro iz materinega srca, prodro najglobje v otrokovo dušo. Mati.

Št. Jakob v Rožu. (Razstava.) Od 1. do 4. aprila je bila razstava ročnih del sirotišnice in del gospodinjskega tečaja v tukajšnjem zavodu. Posebno pohvale vredno je delo šolark od 1. do 5. razreda, ki so toliko naredile in se naučile dela, ki se na kmetih rabijo. Vsa čast č. sestri Teodoziji, da jih tako lepo uč.

GOSPODARSKI VESTNIK

Seja deželnega kulturnega sveta dne 22. februarja 1928.

(Konec.)

Razgovor.

Ferlič: Treba bi bilo napraviti še več vzornih travnikov, za katere se ljudstvo zelo zanima. S stroji pa naj bo kulturni svet previden, ker so tisti, ki so se naročili, pretežki, in se z njimi ne more delati. Poizkuševanje naj bi bilo drugačno v Zgornji in drugačno v Spodnji Koroški, ker so polja druga tu in druga tam.

Inž. Frank pojasnjuje, da se itak delajo samostojni poizkusi po vsi deželi: na Litzlhofu, v Celovcu, pri Hoprijanu, v Wolfsbergu.

Msgr. Podgorc opozarja na dejstvo, da na posestvu kulturnega sveta v Otočah pri Celovcu poizkusi niso mogoči, ker stoji posestvo na zemlji puhlici, kjer nič ne raste. Ko se je lani pregledovalo, je bil ječmen ves rjast, celi prostori so bili sploh prazni; na takšnih tleh ni mogoče delati poizkusov. Reklo se je, da je morebiti prišel kedaj na ta kraj gnoj iz bolnišnice, ki je imel v sebi snovi za desinfekcijo ter je zamoral glivice v prsti: ko je mokro, stoji tam voda, ko je nekoliko suho, postane zemlja suha kakor pepel. In če bi se s takimi poizkusi prišlo do kakega uspeha, ta za deželo ni poraben, ker drugod takega sveta ni. Naj strokovnjaki preudarijo vprašanje, ali se naj tam poizkusi nadaljujejo ali ne?

Hernler ugovarja, da se delijo velike subvencije, ne da bi člani stalnega odbora vedeli komu. To je denar iz davkov in vedeti je treba, kam pride. Ko se vpostavi kmečka zbornica, se bo moralo za to skrbeti v poslovnem redu. Kar se poizkusov tiče, se mora še skrbeti za kraje v senčni višji legi, kjer žito rado pozebe. Treba bi bilo poskrbeti, da se semensko žito bolje čisti. S krompirjem tudi še nismo prišli do pravega: Parnasia, ki se toliko priporoča, gnije, in druge vrste niso rodovitnejše kakor domače.

Msgr. Podgorc: Referentu se ne more očitati, da se nam imen podpirancev ni navajalo, ker tega do zdaj nihče ni zahteval. Pravilno pa je, da se pove tudi imena in nekako mora urad za to poskrbeti, četudi je vrsta imen zelo dolga. Zahteva, daj se posebno skrbi za gospodarje v višji senčni legi, je upravičena: zmrzlina traja tam dalje, slane je več, dežja tudi več, zato vrste, ki se na ravnini obnesejo, tu niso porabner in se mora še le nekaj posebnega najti.

Sattlegger opozarja, da bi bilo treba v večjem obsegu preiskavati zemljo. Naj bi se kmetijske šole v ti stvari bolj potrudile.

Inž. Frank poroča, da bi bilo treba, ako se naj navajajo tudi posamne stranke, ki so dobile kaj podpore, našteti 4423 slučajev. V seji stalnega odbora za to ni časa.

Hernler: Naj stalni odbor določi: toliko sme inspektor izdati sam, kar je več, pa naj pride v odbor.

Sattlegger se pritožuje, da so lani semena in krompir prišli prepozno.

Frank: Pred dvemi leti smo dne 12. marca odpoklicali iz Saksonske 10 vagonov semenskega krompirja. V dneh 17. do 24. marca pa je bilo 9 stopinj mraza, ko so vagoni bili na poti. Zato zdaj krompirja pred aprilom ne kličem. V jeseni pa ga ljudje nočejo sprejemati, niti ne, če ga jim podarimo. Čistilnic se je do zdaj 48 vstanovilo; ljudje pa se boje stroškov, četudi bi se ti v enem letu že plačali. Prosilo se bo državo podpore. Tuje vrste krompirja so rodovitnejše kakor domače in sicer za 30 do 50%. Črne lise v Parnasia krompirju niso nobena bolezen, samo neka napaka je, radi katere se ta krompir ne more prodajati za hrano. A ko ima 5—6% škroba več kakor domače vrste, se mora za pitanje in žganjarne priporočati.

Sattlegger: Najvažnejši pripomoček za gospodarsko napredovanje so umetna gnojila; naj vlada gleda, da ne bodo predraga; letos so se namreč že zopet podražila tako, da ne vemo, kaj neki bo s tem.

Pašniki na laški strani.

Ferlič poroča, da se Zilanom, ki imajo gozde ali pašnike na laški strani, dela od strani laške vlade veliko neprilik. Ljudje tam ne smejo niti za dom ne sekati drv brez vladnega dovoljenja, na katero morajo kar pol leta čakati. Polagati morajo še kavcijo, katere več nazaj ne dobe. Ko je treba živino spraviti na pašo, se mora preiskati od laških uradnikov, kar veliko stane, in potem zahteva vlada poroštvo (da se bo živina spravila nazaj); porok mora biti laški državljan, se mora za to poroštvo seve drago plačevati.

Supersberg želi, da se kulturnemu svetu poda natančnih podatkov, brez teh se ne more nič storiti.

Karteli. Kaj pa je kartel? Obvezen dogovor med tovarnami ali drugimi podjetji, ki se dogovorijo, koliko bo vsaki proizvajal blaga in po kateri ceni ga bo prodajal. Tako drug drugemu ne delajo konkurence in je vsakemu zasiguran zaslužek, včasih seve tudi kriviten dobiček, kadar karteli začnejo izkoriščati svojo moč. Tovarne za vžigalice so se kartelirale. Vsaka tovarna je dobila odkazane svoje odjemalce in vsakemu odjemalcu je zopet tovarna naročila, kako naj prodaja. Odjemalec Adlersberg, ki je dobival robo od tovarne „Solo", je začel ceneje prodajati kakor drugi. Na to mu je Solo odpovedala blago in od drugih tovarn ga seve tudi ni mogel naročevati. Adlersberg je zdaj tožil Solo, da mu pošlje blago, kakor si ga je bil izgovoril. Solo se je izgovarjal, da je proti poštenju — „gegen die guten Sitten" —, ako trgovec prodaja ceneje. Sodišča so pa v prvi in v drugi instanci razsodila, da ne more biti nepošteno, ako kdo prodaja ceneje kakor drugi, in Solo bo moral dajati Adlersbergu vžigalice še naprej kakor do zdaj.

Avstrijska živinoreja. Na Dunaju se je vršilo pred tednom zborovanje, na katerem se je poročalo o živinoreji na Avstrijskem. Poročal je prof. Stampfl: Živinoreja trpi vsled obilnega uvoza. L. 1927 se je pripeljalo iz inozemstva 14.789 plemenskih krav, ki so stale 4,438.000 S. Na trg St. Marx (Dunaj) se je pripeljalo 108.000 glav pitane živine iz inozemstva, 27.000 glav iz Avstrije. Pitanje bi se dalo izvesti doma, ko bi se varovalo pred konkurenco in se podpiralo. K temu pride uvoz medle živine (Beinlvieh). Opazuje se prikazen, da se množi pri uvozu inozemska pitovna živina, da se pa manjša uvažanje medle, da se tedaj vedno manj pita tu pri nas. Bolje bi bilo uvažati krmo in pitati tu. Mesa se zdaj zdatno več uvaža kakor pred vojno, ker delavec malo več zasluži in več konzumira. Obenem pa se gospodarji pritožujejo, da carina na meso ni višja kakor carina na živino. Posebno pozornost je treba obračati na svinjerejo: na svinjskem trgu v St. Marxu, kjer se prodajajo mesne svinje, je kar 90% blaga iz inozemstva. Na mesnem trgu je 70% svinjine iz inozemstva, 30% blaga je domačega. Tudi tu se domače blago tujemu umika. Gospodarji se zlasti pritožujejo radi neznosnih razlik v ceni. Treba je varovati domačo produkcijo, ta pa naj bi zadružnim potem poizkusila svoje blago spravljati na dunajski trg. Jajc se je v treh kvartalih leta 1927 dobilo iz inozemstva za 27 milij., rib iz sladkih voda za 1 milij. S. Vseh živil vkup, ki jih producira kmet, se je uvedlo za 360 milij. šilingov.

Delovno racijonaliziranje v Avstriji. Beseda ratio pomeni pamet, racijonaliziranje torej pametno ureditev dela. Kako je nespametno, če se vidi toliko amerikanskih avtomobilov, pisalnih strojev in drugih izdelkov, domači ljudi pa ne najdejo dela. In vendar je v Ameriki delavec boljše plačan in žeelza imamo v Avstriji cele gore. Izvedni so tovarnam svetovali: delajte bolj racijonelno, bolj previdno, bolj varčno, bolj skrbno, pa bo pridelek ceneji in več se pridelalo. Izprva bo seve pri pametnejšem delu morebiti mesto 100 delavcev jih 80 zadostovalo in se jih bo nekaj odsovilo, ali potem, ko bo blago cenejše, se ga bo več prodalo in vsi bodo zopet našli dela in kruha. Lepi nasveti bi ne bili nič pomagali, ali ko so začeli delo racijonalizirati zlasti Čehi, ni nam preostajalo nič drugega, kakor slediti jim, ako nismo hoteli ves izvoz sploh izgubiti. Po racijonaliziranju se je odslovilo v Avstriji do zdaj okoli 40.000 ljudi, a se je le posrečilo, te ljudi drugod zopet zaposliti, tako da se radi tega število brezdelnih ni pomnožilo. Racijonaliziranje je bilo deloma tehnično, deloma duševno: tehnično, ker so se nabavili boljši stroji in se je delo bolje uravnalo, duševno s tem, da se je dalo ljudem ugodnosti, ki so jim dale več veselja do dela. Na splošno se je dognalo, da se je z racijonaliziranjem doseglo 20—40% pridelka več, v nekaterih tovarnah se z racijoniliziranim delom opravi štirikrat toliko kakor poprej, v rudnikih se dela 50—100% več, tako pri avtomobilnih in čevljarskih tvornicah. Uspeh je bil torej zelo povoljen. Racijonalizirati svoje delo — moramo priporočati tudi našim kmetom. Kjer se stroj splača, ga je treba naročiti; treba naročiti novega boljšega orala in dati stari plug v stran, treba naročit sejalni stroj, ker se prihrani veliko semena in je setev lepša. Žival. ki ne daje koristi, treba spravit z hleva, ne sme se kupovati starega konja, pri katerem se nič nepriredi. Tujec, ki pride v naše kraje, ne razume, da kmetje vozijo toliko kilometrov daleč naprej in naprej vsak teden v Celovec. Če novo, boljše seme n. pr. rž iz Mölka vsepovsod daje veliko več pridelka, naroči si ga, če umetno gnojilo pomnoži količino sena, ne štedi tu, kjer se ne sme štediti, marveč tam, kjer je res škoda denarja.

Tržne cene. Celovec, 12./IV. Žito: pšenica 42, rž 40, ječmen 38, oves 36, ajda 34, koruza 35, grah 120, leča 140, fižol 60, krompir 14 g za kg. Sladko seno 14, kisle seno 9, slama S 7.50 za meterski stot. Zelje 80, repa 20 g, goveja mast 6.80, čajno maslo 6, sirovo maslo za kuho 4.80, prekajena slanina 4.50, sirova slanina 3, svinjska mast 3.40, sladka smetana 4, kisla smetana 2.40, mleko 44—46 g za kg. Jajce 15 g. Živna: voli 1.10—1.20, plemenske krave 1.30—1.50, pitane krave —.80—1, prašči 2—2.30, plemenski prašiči 2.70—3 S za kg žive teže.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Avstrija: Koncem marca je bilo v Avstriji podpiranih 193.051 brezposelnih. — Bankovci po 5 S z datumom 2. januarja 1925 se vzamejo do 31. julija iz prometa. Po tem roku jih bo zamenjavala samo še Narodna banka. — Češke javne šole na Dunaju je obiskovalo leta 1927. 1863 otrok. — Na Dunaju je prijavljenih 11.500 motornih koles. — 19.000 društev je na Dunaju. — Med prazniki je bil na železnicah zelo živahen promet, ki se je vršil brez vsake nezgode. Zato pa se je pripetilo veliko avtomobilskih nesreč s smrtnim izidom. — 11. t. m. so se na Dunaju pričela avstrijsko-francoska trgovinska pogajanja. — „Materinki dan" pade letos na 13. maja. — Lanskega leta je Dunaj porabil 2,077.770 kg rib. Na letošnji velikonočni trg je bilo postavljenih okrog 280.000 kg rib. — Narodna banka izda 23. t. m. nove bankovce po 20 S z datumom od 2. januarja 1928, ki bodo 140 mm široki in 75 mm visoki. — Italija: Okrog 300 južnotirolskih Nemcev se je odtegnilo italijanski vojaški dolžnosti s tem, da je pobegnio preko meje. — Na jezeru Como se je prevrnil in potopil motorni čoln z 20 osebami, 10 trupel so našli. — V Palermu je bila ustavljena ladja tržaške paroplovne družbe Carnia, ker so našli na njej skritih 21 Italijanov, ki so se hoteli brez dovoljenja izseliti. Ker sodijo, da se toliko ljudi brez vednosti posadke ne more skrivati na ladji, je bila aretirana cela posadka, izvzemši poveljnika. — Vatikan dobi v Ameriki posojilo 1 in pol miljona dolarjev. Posojilo bo porabil za zgradbo novega poslopja kongregacije de propaganda fide na griču Janikula. — Turčija: V Angori je bil izvršen roparski napad na zastopnika mednarodnega urada dela Chlemma. Napadalci so mu odvzeli denar in vse dragocenosti ter ga pustili precej nevarno ranjenega na cesti. — V turški skupščini je bil stavljen predlog, da se spremeni ustavni člen, po katerem je islam državna vera. — Amerika: Pri zadnjih verskih nemirih je bilo ustreljenih skupno okrog 128 katoliških duhovnikov. — 164 letalcev se je ubilo l. 1927 v Združenih državah Amerike. — Jugoslavija: Danes je najstarejši mož v Evropi Tadej Stefanovič iz vasi Olovo v Hercegovini. Ima 150 let. Zdaj mu rastejo zobje tretjič. Mož še dela na polju in je še prav dobro ohranjen. — 10. t. m. so prepeljali seno s Felberjevega otoka pri Mariboru preko Drave. K senu se je na čoln vrinilo še kakih 10 izletnikov. Sredi Drave se je čoln prevrnil in 7 ljudi se je ponesrečilo, med njimi 3 do 4 otroci. Tudi brodar je utonil. — Iz drugih krajev: Vsi zločinci, ki so ponarejali v Budimpešti francoske franke, so bili pomiloščeni. — 8. t. m. je v Smirni ponovno razsajal potres. Porušenih je bilo 190 hiš, pri čemer je bilo mnogo ranjenih, okrog 20 pa ubitih. Vse je pobegnilo iz mesta in prebiva na prostem. — V Brnu na Češkoslovaškem se je prevrnil avtobus: 18 oseb je bilo ranjenih. — Kakor poročajo iz Mukdena, se je tamkaj dogodila velika katastrofa, ki je zahtevala 500 človeških žrtev. V premogokopu v bližini mesta Fušum je voda poplavila premogokop, ker se je zrušil nasip. Vsi rudarji, ki so bili v rovih, so našli smrt. — V Transkavkaziji so poplave povzročile veliko škodo. Devet oseb je utonilo. — Španska je uvedla med 14. in 15. t. m. poletni čas. — V Parizu sta trčila brzi in osebni vlak skupaj: 25 oseb mrtvih, 35 težko in veliko lahko ranjenih. — Pri Kottayamu v južni Indiji je med službo božjo udarila v cerkev strela. Ubitih je bilo 5 oseb in 30 težko rinjenih.

Potres. V vzhodni Anatoliji so marca meseca občutil 7 potresnih sunkov. Najhujši pa je bil sunek 31. marca, ki je v Smirni popolnoma razdejal 29 stanovanjskih hiš in 100 skladišč, 6 mošej, 4 šole in 5 večjih tovarn. Najtežje prizadet je okraj Torbali, kjer v petih vaseh sploh ni mogoče več stanovati. Tudi 17 drugih vasi je utrpelo težko škodo. Po najnovejših vesteh je v Torbali popoloma razdejanih 1543 hiš. Ranjenih je bilo 40 oseb. V neki vasi tega okraja obžalujejo 8 mrtvih in 15 ranjenih. Prebivalci so ostali tekom dneva pod milim nebom. V Smirni je 55 mrtvih, 100 ranjenih in nad 200 jih pogrešajo. V Erzerumu in Trapezuntu so prekinjene vse zveze in ustavljen ves promet. Mnogo hiš je porušenih. Potres so čutili tudi v Atenah in skoro vsi evropski potresomeri so ga zaznamovali. Vilajet Smirna je dobil od predsednika republike 100.000 funtov podpore.

Skrivnosti Marijinega življenja. Spisal dr. Janez Ahčin. Letošnje berilo za majnik obravnava lepo Marijino življenje. Nič ne slišimo v majniku rajši, kakor o Marijinem življenju. Dr. Ahčin nam preprosto in toplo pripoveduje o Materi božji in nas uči, kako naj mi po njenem zgledu uredimo svoje življenje. Mični zgledi poživljajo pripovedovanje, tako da je knjiga prav primerno berilo za cerkev in za domačo majniško pobožnost. Knjiga se dobi pri založniku: Prodajalna KDT. H. Ničman v Ljubljani in stane s poštnino vred 5 šil.

Listnica uredništva.

Koroški ljudski pesnik nam pošilja tole spodbudno pesmico:

Koroškim Slovencem.

V boj volilni, bratje,
vas vse pozivljam zdaj!
Nit' glasu ne izpustiti,
vaš cilj naj bode zdaj!
Stojte kakor hrast v boju
za našo sveto stvar!
Svoboda naša se poraja,
le obupati — nikar!
Žila, Rož, Podjuna,
vse na noge, vse v boj,
da zmago si dobimo,
da Slovenec nam županil bo.

Išče se

oseba kjerkoli, ki bi prevzela razpošiljalnico, vseeno v katerem poklicu ali kraju. Znanje in kapital nista potrebna. Zaslužek približno 100—150 dolarjev mesečno. Vprašati je pod „Fordsystem" pri Hermanu Lamberty, Kassel, Deutschland. 44

Krepak učenec

zdobro šolsko izobrazbo, zanesljiv in pošten, se sprejme za trgovino z mešanim blagom. Lastnoročne ponudbe pod „A 41" na upravništvo. 45

Inserirajte v Koroškem Slovencu!

Lastnik: Pol. in gosp. društvo za Slovence na Koroškem v Celovcu. — Založnik, izdajatelj in odgovorni urednik: Žinkovský Josip, typograf, Dunaj, X., Ettenreichgasse 9. — Tiska Lidova tiskarna Ant. Machát in družba (za tisk odgovoren Jos. Žinkovský), Dunaj, V., Margaretenplatz 7.